

ISSN 2544-591X

MONITOR JAPOŃSKI

KWIECIEŃ 2019

„Monitor Japoński” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Japonii, ze szczególnym naciskiem na aktywność tego kraju w regionie Europy Środkowej i w Unii Europejskiej.

Materiał opracował dr Marcin Socha – analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR JAPOŃSKI

KWIECIEŃ 2019

I. WYDARZENIA SZCZEBLA CENTRALNEGO

1 kwietnia: rząd ogłasza nazwę nowej ery. Sekretarz gabinetu Suga Yoshihide przedstawił nazwę nowej ery, która zacznie obowiązywać po objęciu tronu przez cesarza Naruhito w dniu 1 maja. Nazwa „Reiwa” może być przetłumaczona jako „piękna harmonia”. Japoński system rachuby lat jest oparty na erach (okresach) liczonych od objęcia tronu przez kolejnych cesarzy.

3 kwietnia: Japonia i Wielka Brytania przekładają rozmowy dotyczące bezpieczeństwa w związku z Brexitem. Rozmowy ministerialne dotyczące bezpieczeństwa zostały przełożone ze względu na impas w brytyjskim parlamencie związany z Brexitem. Rozmowy dotyczące wspólnych manewrów wojskowych oraz swobody żeglugi na Indo-Pacyfiku zostaną zorganizowane w drugiej połowie maja.

4 kwietnia: coraz większa liczba pozwów przeciwko japońskim firmom w sądach Korei Południowej. Wzrasta liczba pozwów składanych przeciwko japońskim firmom w związku z wykorzystywaniem pracowników w okresie okupacji. Kolejną firmą, która najprawdopodobniej będzie musiała wypłacić odszkodowania jest Nippon Coke & Engineering Co. To pierwsze przypadki pozwów zbiorowych odkąd firma Nippon Steel Corp. została skazana na wypłatę

ZMIANA NA JAPOŃSKIM TRONIE

Najważniejszym wydarzeniem w kwietniu była bez wątpienia abdykacja cesarza Akihito. Premier Abe udał się do Brukseli i odbył szereg spotkań z przywódcami europejskimi. Pomysły rozwijania współpracy pomiędzy Tokio a Unią Europejską uderzają w politykę handlową Waszyngtonu i Pekinu. Warto również zwrócić uwagę na postępowanie w rozmowach handlowych pomiędzy Japonią a Stanami Zjednoczonymi.

odszkodowań. Obecnie koreańskie sądy rozpatrują co najmniej 12 zbiorowych pozwów o podobnym charakterze, dotyczących około 920 osób.

5 kwietnia: Rosja nie będzie rozpatrywać japońskich protestów dotyczących Kuryli Południowych. W związku z planami inwestycji na terenie Kuryli Południowych rosyjskie MSZ zapowiedziało, że nie będzie słuchać licznych protestów, przekazywanych drogą telefoniczną przez japońskich biurokratów średniego szczebla. Ostatni protest dotyczył manewrów wojskowych na wodach w pobliżu wyspy Hokkaido. Japonia i Rosja kontynuują rozmowy dotyczące podpisania traktatu pokojowego i rozwiązania sporu terytorialnego.

5 kwietnia: Minister Ziemi, Infrastruktury i Transportu rezygnuje ze stanowiska. Minister Tsukada Ichirō podał się do dymisji, po serii niefortunnych wypowiedzi. W jednym z przemówień minister zasugerował, że jeden z nadzorowanych przez niego projektów budowy autostrady miał służyć połączeniu prefektury, z której pochodzi premier Abe Shinzō z prefekturą wicepremiera Asō Tarō. Minister zasugerował również, że decyzja o jej budowie miała charakter przysługi dla dwóch najważniejszych osób w rządzie. Nowe połączenie, nazywane w mediach „Drogą Abe-Asō” stało się ogniskiem krytyki związanej z niewłaściwym wykorzystywaniem środków budżetowych. Premier Abe natychmiast zdystansował się od słów ministra Tsukady.

7 kwietnia: Rosja inwestuje w rozwój Kuryli Południowych. Rosyjski rząd przedstawił plan inwestycji na wyspie Szykotan, wchodzącej w skład Kuryli Południowych. Po tym jak w lutym wyspy zostały połączone nowoczesnym łączem światłowodowym, władze w Moskwie rozważają trzy kolejne projekty inwestycyjne, obejmujące sektor turystyki, budownictwa mieszkaniowego oraz utworzenia specjalnej strefy ekonomicznej na wyspach. Projekt o wartości 356 milionów rubli ma stworzyć 200 nowych miejsc pracy. Wyspa Szykotan jest jedną z dwóch wysp, która teoretycznie miałaby zostać zwrócona Japonii po zakończeniu negocjacji terytorialnych. Prezentacja planów inwestycyjnych ma uspokoić nacjonalistyczne ugrupowania rosyjskie, które domagają się zerwania rozmów z Japonią. Dwuznaczne stanowisko rosyjskiego prezydenta, który kontynuuje rozmowy terytorialne zostało skrytykowane przez władze lokalne na wyspie Sachalin.

10 kwietnia: japoński myśliwiec F-35A rozbił się nad Pacyfikiem. Jeden z myśliwców dostarczonych przez firmę Lockheed Martin zniknął z radarów podczas ćwiczeń na Oceanie Spokojnym. Przed katastrofą pilot myśliwca poinformował pozostałych członków formacji o zamiarze przerwania manewrów. Jest to pierwszy tego typu wypadek z udziałem myśliwca F-35 na świecie. Ministerstwo Obrony uziemiło pozostałe maszyny do czasu ustalenia przyczyn katastrofy. Japoński rząd planuje zakup ponad stu takich maszyn od Stanów Zjednoczonych, każda o wartości 104 milionów USD.

10 kwietnia: Japonia przedłuża sankcje nałożone na Koreę Północną. Japoński rząd przedłużył sankcje nałożone na reżim w Pjongjangu o kolejne dwa lata, ponieważ Korea Północna nie podjęła konkretnych działań zmierzających do denuklearyzacji. Sankcje obejmują zakaz wpływania statków północnokoreańskich do japońskich portów oraz całkowity zakaz handlu.

11 kwietnia: minister ds. IO podaje się do dymisji. Minister Sakurada Yoshitaka odpowiedzialny za organizację IO 2020 w Tokio podał się do dymisji. Powodem rezygnacji była krytyka związana z serią niefortunnych wypowiedzi i wpadek. Minister miał powiedzieć, że „polityka jest ważniejsza” niż odbudowa północnowschodnich terenów zniszczonych w roku 2011. W listopadzie zeszłego roku ten sam minister przyznał, że nigdy w życiu nie używał komputera, pomimo tego, że jest odpowiedzialny za nadzorowanie prac rządowego zespołu ds. cyberbezpieczeństwa. Premier Abe po przyjęciu rezygnacji przeprosił mieszkańców zniszczonych regionów za powierzenie teki ministrowi Sakuradzie. Jego następcą został Suzuki Shunichi, który pełnił funkcję ministra ds. Igrzysk do października 2018 roku.

13 kwietnia: usunięcie kontrowersyjnego pomnika w pobliżu japońskiego konsulatu w Pusan. Władze metropolitalne miasta Pusan usunęły kontrowersyjny pomnik, postawiony w pobliżu japońskiego konsulatu, wzniesiony przez grupę protestującą przeciwko japońskim firmom wykorzystującym koreańskich pracowników w czasie okupacji. Powodem usunięcia pomnika jest brak formalności niezbędnych w procesie jego postawienia.

15-17 kwietnia: dialog gospodarczy i wizyta Xi Jinpinga w Japonii. Japoński minister spraw zagranicznych Kōno Tarō przyleciał do Pekinu w związku z organizacją rozmów gospodarczych wysokiego szczebla. Oprócz przedstawicieli MSZ w rozmowach wzięli udział przedstawiciele ministerstw handlu i przemysłu, rolnictwa, transportu i środowiska. Rozmowy dotyczą ochrony własności intelektualnej oraz przymusowego transferu technologicznego. Japoński rząd ponownie będzie zabiegał o zniesienie ograniczeń importowych nałożonych na japońskie prefektury po katastrofie w elektrowni jądrowej Fukushima I. Chinom zależy na współpracy Japonii w projekcie Pasa i Szlaku oraz zniesieniu ograniczeń nałożonych na firmy Huawei i ZTE. Minister Kōno spotka się z premierem Li Keqiangiem oraz ministrem spraw zagranicznych Wangiem Yi. Efektem spotkania ma być przygotowanie wizyty sekretarza Xi Jinpinga w Japonii, zaplanowanej na czerwiec. Xi odwiedzi Japonię w ramach szczytu G20 w Osace. Japonia i Chiny mają również wznowić dialog dotyczący wspólnego wydobycia złóż gazu na Morzu Wschodniochińskim na mocy porozumienia podpisanego w roku 2008. [Minister Wang zwrócił uwagę](#) na kruchość współpracy japońsko-chińskiej. Jego zdaniem rząd w Tokio powinien szukać współpracy z Pekinem a nie konfrontacji.

16 kwietnia: rozmowy handlowe pomiędzy Waszyngtonem a Tokio. Japoński minister gospodarki Motegi Toshimitsu oraz przedstawiciel Stanów Zjednoczonych ds. handlu Robert Lighthizer wzięli udział w pierwszej turze rozmów zorganizowanej w Waszyngtonie. Nie ma jak na razie zgody co do kształtu i zakresu porozumienia. Pierwsza tura rozmów dotyczyła głównie handlu towarami, na czym zależy administracji premiera Abe Shinzō. Pomimo starań Waszyngtonu o rozpoczęcie rozmów dotyczących wprowadzenia klauzuli zapobiegającej manipulacjami kursami walut, minister Motegi nie zgodził się na poruszenie tego obszaru zaznaczając, że rozmowy dotyczące kursu wymiany powinny być prowadzone przez ministerstwa finansów. Rząd w Tokio chce ograniczyć rozmowy wyłącznie do handlu towarami, jednak Stanom Zjednoczonym zależy na szerszym porozumieniu, obejmującym sektor usług i wymianę walutową.

18 kwietnia: japoński minister spraw zagranicznych kontynuuje rozmowy z Moskwą. Minister Kōno Tarō planuje kolejną wizytę w Moskwie, która ma zostać zorganizowana w połowie maja. Jej celem ma być postęp w rozmowach dotyczących sporu terytorialnego i podpisania traktatu pokojowego. Rząd w Tokio liczy na przełom w negocjacjach podczas zbliżającego się szczytu G20 w Osace.

23 kwietnia: Stany Zjednoczone ponownie grożą sankcjami za import irańskiej ropy. Administracja Donalda Trumpa wydała oświadczenie o zakończeniu wyłączeń z sankcji nałożonych na import irańskiej ropy naftowej. Decyzja ta jest ciosem dla sojuszników Stanów Zjednoczonych takich jak Japonia, Korea Południowa i Turcja, które uzyskały wyłączenie z sankcji. Pozostałe państwa objęte wyłączeniem Grecja, Włochy i Tajwan zaprzestały importu ropy naftowej z Iranu. Sankcjom Stanów Zjednoczonych sprzeciwiają się również Chiny i Indie.

24 kwietnia: wizyta japońskiego premiera we Francji. Premier Abe Shinzō spotkał się z prezydentem Emmanuelem Macronem. Przywódcy rozmawiali na temat przyszłości sojuszu firm Renault i Nissan w świetle oskarżenia Carlosa Ghosna. Francja i Japonia mają zaprezentować wspólne stanowisko w obronie systemu wolnego handlu, promocji innowacyjności i ochrony klimatu. Przywódcy rozmawiali również o rozwijaniu współpracy obronnej w regionie Indo-Pacyfiku.

26 kwietnia: premier Abe rozmawia z europejskimi przywódcami o Brexicie i wolnym handlu. Premier Japonii spotkał się z przewodniczącymi Rady Europejskiej Donaldem Tuskiem oraz Komisji Europejskiej Jeanem-Claudem Junckerem. Abe Shinzō w Brukseli przestrzegał przed katastrofalnymi skutkami wyjścia Wielkiej Brytanii z UE, bez umowy. Głównym celem spotkania była konsultacja stanowisk przed zbliżającym się szczytem G20 w Osace. Po wejściu w życie partnerstwa gospodarczego UE i Japonia będą próbowały rozszerzyć

współpracę w zakresie walki z terroryzmem, cyberbezpieczeństwa, bezpieczeństwa morskiego i zarządzania kryzysowego. Przedstawiono również wspólne stanowisko dotyczące reformy Światowej Organizacji Handlu, przeciwne do protekcjonistycznej polityki prezydenta Donalda Trumpa. Nie poruszono propozycji integracji UE z TPP.

27-28 kwietnia: spotkanie premiera Abe z prezydentem Trumpem. Kolejne spotkanie pomiędzy sojusznikami koncentrowało się wokół rozmów handlowych, których efektem ma być utworzenie strefy wolnego handlu. Donald Trump ma nadzieję na szybki postęp w negocjacjach oraz podpisanie wstępnego porozumienia podczas majowej wizyty w Japonii. Prezydent Trump ponownie zaznaczył swoje niezadowolenie z deficytu w handlu dwustronnym z Japonią i poruszył kwestię wysokich ceł na produkty rolno-spożywcze pochodzące ze Stanów Zjednoczonych. W odpowiedzi szef japońskiego rządu przywołał cła na japońskie samochody. Przywódcy rozmawiali również na temat zbliżającej się wizyty prezydenta Trumpa w Japonii po objęciu tronu przez cesarza Naruhito. Będzie to pierwsza oficjalna wizyta po zmianie na tronie cesarskim. Prezydent Trump zabiegał o zwiększenie produkcji japońskich samochodów na terenie Stanów Zjednoczonych. Rząd w Tokio próbuje skłonić krajowych producentów do tworzenia nowych miejsc pracy w Stanach w obawie przed nałożeniem ceł na import japońskich samochodów

27 kwietnia: Tokio zabiega o pomoc Waszyngtonu w rozwiązaniu problemu uprowadzonych obywateli. Sekretarz gabinetu Suga Yoshihide uda się w maju do Stanów Zjednoczonych, gdzie będzie zabiegał o poparcie dla otwarcia rozmów z Koreą Północną, dotyczących japońskich obywateli uprowadzonych przez reżim w Pjongjangu. Suga spotka się najprawdopodobniej z wiceprezydentem.

30 kwietnia: abdykacja cesarza Akihito. W pałacu cesarskim w Tokio zakończyła się ceremonia abdykacji cesarza Akihito, który zasiadał na japońskim tronie od roku 1989. Wyrazy wdzięczności i uznania dla ustępującego monarchy przekazali przywódcy Stanów Zjednoczonych, Chin, Korei Południowej i wielu innych państw. W dniu pierwszego maja na tronie zasiądzie najstarszy syn cesarza, książę Naruhito. Uroczystości związane ze zmianą na japońskim tronie potrwać aż do 6 maja.

II. JAPONIA I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

11 kwietnia: JETRO wspiera eksport polskiej żywności do Japonii. Shimizu Mihiko, dyrektor generalny JETRO Warszawa w wywiadzie dla

portalspozywczy.pl przedstawił strategię promocji eksportu polskiej żywności do Japonii. Głównymi narzędziami promocji handlu po wejściu w życie partnerstwa gospodarczego pomiędzy Japonią a UE mają być programy wymiany biznesowej oraz zwiększenie przepływu informacji gospodarczej. Dyrektor Shimizu zwrócił uwagę na wzrost obrotów wśród istniejących dystrybutorów japońskiej żywności w Polsce takich jak: Kuchnie Świata, Kokoro Smaki Japonii czy World of Asia. Jego zdaniem w wyniku umowy japońscy importerzy będą również wykazywać coraz większe zainteresowanie polskim rynkiem.

22 kwietnia: polska miejscowość na liście najchętniej odwiedzanych miejsc przez Japończyków. Japońskie Stowarzyszenie Biur Podróży (JATA) opublikowało listę 30. najpiękniejszych miejsc w Europie. Znalazła się na niej polska wieś Zalipie, położona w pobliżu Dąbrowy Tarnowskiej. Miejscowość słynie z ozdobnych chat i malowanych budynków.

23 kwietnia: NIDEC sprzedaje część fabryk w UE. Firma NIDEC sprzedaje spółkę Secop produkującą kompresory. Sprzedaż fabryk była warunkiem postawionym japońskiej firmie przez Komisję Europejską przy przejęciu firmy Embraco od grupy Whirlpool. Komisja Europejska wyśtosiowała szereg warunków zgodnie z procedurą ochrony konkurencji. NIDEC musi pozbyć się części fabryk kompresorów w Austrii, Słowacji i Chinach.

26 kwietnia: wizyta premiera Abe Shinzō na Słowacji. Premier Japonii przyleciał do Słowacji gdzie spotkał się z przywódcami Grupy Wyszehradzkiej. Była to pierwsza wizyta premiera Abe na Słowacji. Rozmowy z premierem Peterem Pellegrinim dotyczyły głównie relacji handlowych. W celu intensyfikacji japońskich inwestycji w tym kraju Japońska Organizacja Handlu Zagranicznego (JETRO) zorganizuje misję gospodarczą. Obecnie na Słowacji działają 63 japońskie firmy, które zatrudniają ok. 13 000 pracowników. Kolejnym krokiem na drodze polepszenia współpracy gospodarczej ma być podpisanie w lipcu porozumienia dotyczącego systemu ubezpieczeń społecznych, co znacznie ułatwi procedury wypłaty emerytur i świadczeń dla delegowanych pracowników.

26 kwietnia: szczyt V4-Japonia. Przywódcy omówili plany zwiększenia wymiany handlowej w związku z wejściem w życie Partnerstwa Gospodarczego pomiędzy Unią Europejską a Japonią. W ramach formatu V4+Japonia potwierdzono chęć rozwijania współpracy dotyczącej Bałkanów Zachodnich. Zorganizowano również dwustronne spotkania z premierami Republiki Czech, Słowacji i Polski. Premier Węgier Viktor Orban nie wziął udziału w szczycie, ponieważ w tym samym czasie uczestniczył w Forum Pasa i Szlaku zorganizowanym w Pekinie. Rząd w Budapeszcie był reprezentowany przez wicepremiera Mihala Varge. Administracji Abe zależy na poparciu państw europejskich dla otwarcia rozmów z reżimem w

Korei Północnej, dotyczących wprowadzonych japońskich obywateli. Premier Abe zaproponował przywódcom V4 udział w inicjatywie, która ma być japońską alternatywą dla chińskiego projektu Pasa i Szlaku (Belt and Road Initiative – BRI). Rząd w Tokio promuje własny projekt infrastrukturalny, pod hasłem inwestycji „wysokiej jakości”.

29 kwietnia: Polska zabiega o dodatkowe sloty na lotnisku Haneda. Podczas spotkania z premierem Abe Shinzō premier Mateusz Morawiecki poprosił o wsparcie dla działań Polskich Linii Lotniczych, które ubiegają się o przyznanie dodatkowych slotów na lotnisku Haneda w Tokio. Lotnisko przechodzi obecnie renowację przed zbliżającymi się Igrzyskami Olimpijskimi. Konkurencja jest bardzo duża.

W lutym japoński rząd podjął decyzję o przyznaniu połowy wolnych slotów czasowych dla przewoźników z Japonii i Stanów Zjednoczonych.

III. SYTUACJA GOSPODARCZA

1 kwietnia: program nowych wiz pracowniczych wchodzi w życie. Z dniem pierwszego kwietnia w życie wchodzi nowelizacja japońskiego prawa imigracyjnego, która wprowadza nowe wize czasowe, pozwalające większej liczbie pracowników zagranicznych na przyjazd do Japonii. Rząd zakłada, że z nowego rozwiązania skorzysta około 345 000 osób, które będą mogły podjąć pracę w jednym

z 14 kluczowych sektorów, takich jak budownictwo, rolnictwo i opieka zdrowotna.

4 kwietnia: ponowne aresztowanie Carlosa Ghosna. Zamieszanie medialne wokół byłego przewodniczącego grupy Nissan nadal trwa. Po zwolnieniu za kaucją w marcu Carlos Ghosn został ponownie aresztowany. Prokuratura przedstawiła mu kolejne zarzuty narażenia koncernu na straty w wysokości 5 milionów USD. Tuż po aresztowaniu prawnicy Ghosna [opublikowali nagranie](#), w którym oskarżony zaprzecza stawianym mu zarzutom. Były prezes Nissana jest oskarżony między innymi o malwersacje podatkowe, ukrywanie dochodów i wykorzystywanie mienia firmy dla własnych potrzeb.

9 kwietnia: japoński parlament zatwierdza ustawę o darmowej opiece przedszkolnej. Członkowie izby reprezentantów zatwierdzili projekt ustawy rozszerzającej system opieki społecznej, który ma wprowadzić darmową opiekę przedszkolną i żłobkową. Z programu darmowej opieki będą mogły skorzystać wszystkie dzieci w wieku od 3 do 5 lat oraz dzieci młodsze z rodzin o niskich dochodach. Roczny koszt programu jest wyceniany na 7 miliardów USD. Ustawa jest jednym z kluczowych elementów strategii walki z problemem starzejącego się społeczeństwa przez zwiększenie świadczeń socjalnych. Rządowy program ma być sfinansowany z podniesienia podatku VAT z 8 do 10%.

12 kwietnia: Korea Południowa przedłuża zakaz importu japońskich owoców morza. Światowa Organizacja Handlu przychyliła się do wniosku rządu Korei Południowej o przedłużenie zakazu importu owoców morza pochodzących z Japonii w związku z katastrofą Fukushima I. Japoński rząd nieskutecznie zabiegał o zniesienie ograniczeń w handlu na forum WTO. Obecnie 23 państwa kontynuują ograniczenia w imporcie żywności pochodzącej z Japonii w obawie przed promieniowaniem.

16 kwietnia: operatorzy sieci komórkowych obniżają opłaty. Japoński rząd naciska na firmy telekomunikacyjne by te znacznie obniżyły opłaty za korzystanie z telefonów komórkowych i internetu. Pierwszą firmą, która odpowiedziała na te naciski jest NTT Docomo, która od czerwca 2019 roku obniży opłaty o prawie 40%. NTT Docomo rywalizuje o klientów z korporacjami KDDI i SoftBankiem.

17 kwietnia: spadek japońskiego eksportu. Wielkość japońskiego eksportu wyraźnie spadła w wyniku zmniejszenia zamówień z Chin o ponad 9%. Wartość eksportu była o 2,4% niższa niż w ubiegłym roku. Spadek jest efektem wojny handlowej pomiędzy Pekinem a Waszyngtonem. Co ciekawe, japoński eksport do Stanów Zjednoczonych wzrósł o 4,4%, przy jednoczesnym zmniejszeniu importu, co może doprowadzić do dalszych napięć związanych z negocjacjami handlowymi pomiędzy Tokio a Waszyngtonem.

26 kwietnia: Carlos Ghosn ponownie opuszcza areszt. Były prezes Nissana został ponownie zwolniony za kaucją w wysokości 500 milionów jenów. Oskarżony zgodził się ograniczyć kontakt z żoną w związku z obawami o mataczenie w śledztwie.

30 kwietnia: premier Japonii i prezydent Kanady wyrazili zadowolenie z efektów TPP. Premier Abe Shinzō i premier Justin Trudeau wspólnie pochwalili efekty Partnerstwa Transpacyficznego (CPTPP), które weszło w życie na początku roku bez udziału Stanów Zjednoczonych. Ich zdaniem umowa przyniosła pozytywne efekty dla biznesu i konsumentów w obu krajach. Przywódcy zapowiedzieli rozwijanie współpracy w celu promowania wolnego handlu opartego na przejrzystych zasadach.

KOMENTARZ

1. Japonia i Stany Zjednoczone rozpoczęły kolejną turę rozmów, które mają doprowadzić do podpisania dwustronnego porozumienia o wolnym handlu. Prezydent Donald Trump nie jest zadowolony z deficytu w handlu z Japonią w wysokości 68 miliardów USD. Pomimo tego, że obie strony osiągnęły pewne postępy podczas pierwszego spotkania trudno określić jak długo potrwać negocjacje. Prezydent Trump liczy na przełom w rozmowach jeszcze przed czerwcowym szczytem G20 w Osace. Jak na razie nie ma zgody co do kształtu i zakresu porozumienia. Pomimo starań Waszyngtonu o rozpoczęcie rozmów dotyczących wprowadzenia klauzuli zapobiegającej manipulacjom kursami walut, strona japońska nie zgodziła się na poruszenie tego obszaru zaznaczając, że rozmowy dotyczące kursów wymiany powinny być prowadzone przez ministerstwa finansów. Rząd w Tokio chce ograniczyć negocjacje wyłącznie do handlu towarami, jednak Stanom Zjednoczonym zależy na szerszym porozumieniu obejmującym sektor usług i wymianę walutową. Japońska strona wyraźnie zaznaczyła swoje oczekiwania dotyczące sektora produktów rolno-spożywczych i handlu samochodami. Władze w Tokio muszą sprostać oczekiwaniom silnego lobby rolniczego, które próbuje zapobiec liberalizacji handlu żywnością. W marcu administracja Donalda Trumpa skrytykowała rząd w Tokio za „wysokie” cła nałożone na produkty rolno-spożywcze importowane ze Stanów Zjednoczonych. Przed rozpoczęciem negocjacji Robert Lighthizer oświadczył, że priorytetem Waszyngtonu jest zapewnienie dostępu do japońskiego rynku rolno-spożywczego. Straty jakie amerykańscy producenci żywności ponoszą w związku z wejściem w życie Partnerstwa Transpacyficznego oraz wzrost deficytu w handlu z Japonią stanowią poważny problem wizerunkowy dla administracji Donalda Trumpa. Dlatego też można spodziewać się dalszych nacisków na rząd w Tokio w celu przyspieszenia negocjacji handlowych.
2. W obliczu toczących się rozmów handlowych warto również przyjrzeć się różnicom Japonii i Stanów Zjednoczonych w stosunku do globalnego systemu handlu międzynarodowego. Administracja Donalda Trumpa od dłuższego czasu krytykuje system oparty na zasadach Światowej Organizacji Handlu. Japoński rząd otwarcie krytykował decyzję Waszyngtonu o porzuceniu porozumienia TPP, przedstawiając nową strategię promowania wielostronnych porozumień handlowych. Podczas wizyty premeira Abe w Brukseli, przywódcy Japonii i Unii Europejskiej przedstawili wspólne stanowisko dotyczące reformy Światowej Organizacji Handlu i wysokich standardów w handlu międzynarodowym. Premier Abe i przedstawiciele UE zaprezentowali pomysł nazwany „globalnym złotym-standardem” wolnego handlu, opartym na wspólnych wartościach i wysokich standardach pracy, bezpieczeństwa, ochrony klimatu i ochrony konsumentów. Tokio i Bruksela będą również bronić prawidłowego funkcjonowania WTO, a przede wszystkim mechanizmu rozstrzygania sporów handlowych. Wygląda na to, że Japonia i Unia Europejska prezentują wspólny front jeśli chodzi o krytykę polityki handlowej Stanów Zjednoczonych opartej na sankcjach i protekcjonizmie. Jednocześnie idea „złotego

standardu” doskonale wpisuje się w nowy projekt inwestycji infrastrukturalnych „wysokiej jakości”, promowany przez administrację premiera Abe.

3. Rozmowy z przywódcami europejskimi miały również wyraźny charakter antychiński. Wizyta premiera Abe Shinzō zbiegła się w czasie z debatą na temat przyszłych relacji UE z Chinami oraz decyzją włoskiego rządu o przystąpieniu do inicjatywy Pasa i Szlaku. Oprócz wizyty w Brukseli, premier Abe spotkał się z premierem Włoch oraz z przywódcami państw Grupy Wyszehradzkiej. Japonia i UE mają współpracować w zakresie pozyskiwania projektów infrastrukturalnych oraz pomocy rozwojowej dla państw rozwijających się. Premier Abe zaproponował przywódcom V4 udział w inicjatywie, która ma być japońską alternatywą dla chińskiego projektu Pasa i Szlaku (Belt and Road Initiative – BRI). Japonia promuje własny projekt infrastrukturalny, pod hasłem inwestycji „wysokiej jakości” (quality infrastructure investment), sugerując jednocześnie, że współpraca z Chinami może nie spełniać niezbędnych standardów. Japońska strategia jest zestawiana z ideą promowania otwartego systemu handlu i inwestycji opartych na przejrzystych zasadach. Władze w Tokio planują koordynację działań w ramach nowej inicjatywy ze strategią promowania inwestycji w państwach rozwijających się przyjętą przez Unię Europejską. Oba projekty są alternatywą dla chińskiego projektu Pasa i Szlaku. Japońskie i chińskie koncerny coraz częściej rywalizują o dostęp do zagranicznych projektów infrastrukturalnych. Projekty inwestycyjne promowane przez władze w Tokio mają uwzględniać szereg czynników takich jak: nacisk na zrównoważony rozwój, bezpieczeństwo i gwarancja realizacji oraz promowanie projektów, które nie powodują nadmiernego zadłużania państw przyjmujących inwestycje. Japoński projekt o łącznej wartości 110 miliardów USD nie przykuwa tak wielkiej uwagi międzynarodowej, jednakże jego warunki mogą okazać się korzystniejsze niż w programie chińskim. BRI ma objąć swoim zasięgiem ponad 60 państw w tym wszystkich członków V4 i Włochy, lecz wyższe oprocentowanie pożyczek może doprowadzić państwa przyjmujące do pułapki kredytowej.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

